

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Priecelovej a členov JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Štefana Šatku, v právnej veci žalobkyne: **Ing. K. Z.**, S., Z., t. č. K., K., proti žalovanému v I. rade: **S., s.r.o. B.**, V., zastúpenému JUDr. I. P., advokátom so sídlom v D., R., žalovanému v II. rade: **Ing. J. Z.**, S., Z., **o určenie neplatnosti zmenky**, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Cb 13/03-132 zo dňa 22. októbra 2008, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 7 Cb 13/03-132 zo dňa 22. októbra 2008 **p o t v r d z u j e.**

Žalovanému v I. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o určenie neplatnosti zmenky. Žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému v I. rade trovy konania vo výške 3 871 Sk.

V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti zmenkového ručenia zo strany žalovaného v II. rade za vystaviteľa zmenky, vystavenej dňa 15. apríla 1997 na sumu 1 500 000 Sk spoločnosťou K. M., s.r.o., splatnej dňa

21. júla 1997, ako aj určenia neplatnosti zmenky. Namietala, že zmenka obsahuje iba holý podpis bez vyjadrenia slov, ako napr. ručiteľ alebo per aval a podľa jej názoru je tento podpis totožný s podpisom vystaviteľa zmenky, v dôsledku čoho v zmysle § 31 ods. 3 zák. č. 191/1950 Zb. nezakladá zmenečné ručenie. Žalobkyňa tiež namietala, že žalovanému v II. rade, ktorý je jej bývalým manželom, nikdy nedala súhlas na uzavretie akejkoľvek zmluvy, ktorá by mala negatívny dopad na ich spoločný majetok.

Uznesením zo dňa 28. januára 2005 č. k. 7 Cb 13/01-41 súd konanie vo vzťahu k žalovanému v II. rade zastavil podľa § 104 ods. 1 O.s.p., keďže žalovaný v II. rade v priebehu konania zomrel a pokračovaniu v konaní bránil nedostatok jednej z podmienok konania, a to jeho spôsobilosť byť účastníkom konania.

Zo zhodných vyhlásení žalobkyne a žalovaného v I. rade vyplýva, že uspokojenie záväzku zo zmenky bolo predmetom konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 49 Zm 299/97, v ktorom bol vydaný zmenkový platobný rozkaz právoplatný dňom 3. marca 1998 (správne má byť uvedené 9. marca 1998). Týmto platobným rozkazom bola žalovanému v II. rade uložená povinnosť zaplatiť pohľadávku v sume 1 500 000 Sk spolu so 6% úrokom od 22. júla 1997 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 5 000 Sk a náhradu trov konania. So zreteľom na túto skutočnosť sa súd stotožnil s názorom žalovaného v I. rade, podľa ktorého už predmetnú zmenku nemožno opätovne preskúmať.

Súd prvého stupňa ďalej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na ustanovenia § 145 ods. 1, § 40a, § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že, ak by aj tvrdenie žalobkyne, že žalovaný v I. rade podpísal zmenku bez jej súhlasu bolo pravdivé, takýto právny úkon by bol len relatívne neplatný. Právny úkon, určenia neplatnosti ktorého sa žalobkyňa domáha, bol urobený dňa 15. apríla 1997, a keďže predmetné súdne konanie začalo 27. januára 2003 a žalovaný v I. rade vzniesol námietku premlčania, nebolo by možné žalobe aj z toho to dôvodu vyhovieť. Z uvedených dôvodov preto súd žalobu zamietol.

Proti rozsudku podala žalobkyňa odvolanie.

Uviedla, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Vlastnú zmenku zo dňa 15. apríla 1997 vystavil jej bývalý a už nebohý manžel bez jej vedomia a súhlasu ako konateľ spoločnosti K. M. s.r.o., ktorej bol výlučným vlastníkom a zároveň aj konateľom. Súhlas na podnikanie manželovi neudelila, žalobu preto podala aj s poukazom na ustanovenie § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmenka zo dňa 15. apríla 1997 je v časti zmenečné ručenie absolútne neplatným právny úkonom, pretože podľa § 31 ods. 3 zákona č. 191/1950 Zb. o holom podpise ručiteľa na líci zmenky platí, že zakladá zmenečné ručenie, ak nejde o podpis zmenečníka a vystaviteľa. Na vystavenej vlastnej zmenke je v časti zmenečné ručenie iba holý podpis bez vyjadrenia slov podľa § 31 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb., preto podľa § 31 ods. 3 uvedeného zákona nezakladá zmenečné ručenie.

Žalobkyňa ďalej poukázala na zdravotný stav žalovaného v II. rade, ktorý mal podľa nej veľké psychické problémy, liečil sa na psychiatrii a v čase vystavenia zmenky nedokázal posúdiť následky svojho konania. Namieta tiež povinnosť znášať trovy konania, keďže jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že určí neplatnosť právneho úkonu v zmysle jej žaloby.

Žalovaný v I. rade vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa, rozhodnutie považuje za správne a vydané v súlade s právnymi predpismi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Žalobkyňa požadovala určiť neplatnosť zmenky vystavenej dňa 15. apríla 1997 na sumu 1 500 000 Sk spoločnosťou K. M. s.r.o., ako aj neplatnosť zmenkového ručenia žalovaného v II. rade.

Podľa § 80 písm. c/ O.s.p., návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Určovacou žalobou sa žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý vzťah alebo právo tu je, alebo nie je. Takéhoto určenia sa však žalobca môže domáhať iba vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez takéhoto určenia ohrozené alebo neisté. Výrok súdu o určení potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitosť v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, aby ukladalo splnenie nejakej povinnosti.

Z uvedeného vyplýva, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia, a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť. Ak však k porušeniu práva už došlo, a je teda možné žalovať o splnenie povinnosti, ktorá z porušenia vyplýva (§ 80 písm. b/ O.s.p.), nemá preventívna ochrana poskytovaná podľa § 80 písm. c/ O.s.p. význam.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že Krajský súd v Bratislave vydal dňa 16. februára 1998 zmenkový platobný rozkaz č. k. 49 Zm 299/97, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 9. marca 1998, na základe ktorého bola žalovanému v II. rade uložená povinnosť zaplatiť žalovanému v I. rade ako oprávnenému zo zmenky sumu 1 500 000 Sk so 6% úrokom zo sumy 1 500 000 Sk od 22. júla 1997 do zaplatenia, ako aj zmenkovú odmenu 5 000 Sk a trovy konania 60 000 Sk. Povinnosť uloženú vykonateľným rozhodnutím povinný nesplnil, v dôsledku čoho bolo vo veci začaté exekučné konanie, vedené pod sp. zn. Ex 292/98. Keďže splnenie povinnosti z právneho úkonu, neplatnosti ktorého sa žalobkyňa domáha, je už predmetom výkonu rozhodnutia, nie je daná existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

Pokiaľ žalobkyňa namieta, že žalovanému v II. rade, ktorý bol v čase vzniku ručiteľského záväzku jej manželom, nedala súhlas k takémuto úkonu, je potrebné konštatovať, že k záväznosti podpisu zmenky, prípadne ručiteľského vyhlásenia na zmenke sa nevyžaduje súhlas druhého z manželov. Zmenkové záväzky sú peňažnými záväzkami a v ich prípade sa nejedná o dispozíciu so spoločným majetkom. Uvedená skutočnosť vyplýva aj z ustanovenia § 147 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Neopodstatnená je aj námietka žalobkyne, podľa ktorej jej súd prvého stupňa nemal uložiť povinnosť znášať trovy konania vo výške 3 871 Sk, vzhľadom na priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Suma 3 871 Sk predstavuje odmenu právneho zástupcu žalovaného v I. rade za poskytnuté úkony právnej služby, jedná sa preto o časť trov konania (§ 137 O.s.p.), na ktorú sa priznané oslobodenie od súdnych poplatkov nevzťahuje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p. Keďže žalovaný v I. rade si trovy odvolacieho konania nevyčísľil, neboli mu priznané (§ 151 ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 26. novembra 2009

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.